

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKU NIEMUCHOMEGO NIEMPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

3. Miejscowość
PŁOSKI

1. Nazwa

Historyczny układ ruralistyczny wsi

2. Czas powstania

1525, 1945

9. Materiały graficzne

Skala 1:5000
0 50 100m
Granica historycznego układu ruralistycznego wsi.

4. Adres (ulica, nr posesji)

5. Przynależność administracyjna

Województwo **DOLNOŚLĄSKIE**

Powiat **GÓROWSKI**

Gmina **WĄSOSZ**

6. Współrzędne geograficzne

51°31'38"N 16°41'19"E

7. Użytkowanie obecne
mieszkalne
rolnicze

8. Stan zachowania
4

10. Istniejące zagrożenia, najpilniejsze postulaty konserwatorskie

Poprzednie nazwy miejscowości: Pluske (1525), Pluskau (1787, 1845).

Przysiółek Plosek: Kobylniki - Hengwitz (1787, 1845).

Historia wsi i dóbr: Według opisu Zimmermanna z 1787 r. w Ploskach znajdował się folwark pański, szkoła, młyn wodny, wiatrak i 2 domy gminne. W latach 1765 - 1787 odnotowano: 20 kmieci, 10 - 15 zagrodników, 17 wolnych od pańszczyzny, 5 - 6 chałupników i 6 rzemieślników. Miejscowość, wraz z kolonią Ostrawa, zamieszkiwało 386 osób. Około poł. XIX w. wzmiankowano folwark pański, szkołę ewangelicką, młyn wodny, 3 wiatraki i 67 domów. Liczba mieszkańców wynosiła 483. Podstawę utrzymania stanowiła hodowla owiec i bydła oraz w niewielkim stopniu rzemiosło i handel. Najwcześniejszym wymienionym właścicielem wsi w 1656 r. był von Dombrowski. Kolejnymi znanymi posiadaczami majątku byli: pułkownik von Wechmar (1765), radca von Mitzschefahl (1787), Towarzystwo Pożyczkowe w Lubiążu (1873), Oskar von Wenzel (1898), berliński Landbank (1909). W 1937 r. dobra były rozparcelowane pomiędzy 6 prywatnych właścicieli, w tym na dziedziczne sołectwo w posiadaniu Hugo Wende. Kobylniki w 2 poł. XVIII w. były niewielką osadą zagrodniczą, która posiadała folwark pański, młyn wodny oraz dom gminny. W latach 1765 - 1787 na jej terenie odnotowano: 5 - 9 zagrodników, 3 wolnych od pańszczyzny, 3 - 1 chałupników oraz 1 rzemieślnika. Ogólna liczba mieszkańców w tym czasie wynosiła 91 osób. Około poł. XIX w. wzmiankowano tu 11 domów, siedzibę pańską z folwarkiem, młyn wodny, gorzelnię i 85 mieszkańców. Ostatnim właścicielem w 1937 r. był Richard Niemeyer. Układ przestrzenny Plosek jest odmianną ulicówki o kształcie wrzecionowatym. Od wschodniego krańca miejscowości odchodzą dwie drogi na południe do Kamienia Górowskiego i Lubieli; od zachodu Płoski przylegają do traktu Drozdowice Wielkie - Wąsosz. Wieś usytuowana w niewielkiej odległości na południe od Wąsosza. Zabudowa zwarta rozlokowana wzdłuż dwóch dróg tworzących kształt wrzeciona.

Bibliografia:

- Adressbuch des Grundbesitzes in der Provinz Schlesien, Berlin 1937
  - Buße S., Eisenbahnen in Schlesien, Egglham 1989
  - Knie J., Alphabetisch-statistisch-topographische Übersicht der Dorfer, Flecken, Städte und anderen Orte der königliche Preussische Provinz Schlesien, Breslau 1845
  - Kwartalnik Górowski 1/2003, red. Z. Hanulak, Góra 2003
  - Regesty Śląskie, red. W. Korta, t. 1 (1343-1348), Wrocław 1975 ; t. 2 (1349-1354), Wrocław 1983; t. 3 (1355-1357), Wrocław 1990; t. 4 (1358-1359), Wrocław (bez daty wydania); t. 5 (1360), Wrocław 1992
  - Słownik etymologiczny miast i gmin PRL, Wrocław 1984
  - Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wąsosz, Wąsosz 2000
  - Zimmermann F. A., Beyträge zur Beschreibung von Schlesien, Bd 1-13, 1786
- Materiały kartograficzne:**
- Messtischblatt, pomiar 1887 r., nowelizacja 1929 r., wydanie 1937-1940 r.

Istniejące zagrożenia: Degradacja układu ruralistycznego związana z współczesną zabudową różnego typu, dogęszczanie i wprowadzanie nowej zabudowy na terenach historycznie niezabudowanych, rozbiorczy i przebudowy budynków historycznych oraz ich modernizacja z wykorzystaniem współczesnych, niezgodnych z lokalną tradycją materiałów budowlanych.

Postulaty konserwatorskie: Utrzymanie układu wsi, zachowanie skali zabudowy, jej historycznego rozplanowania, tradycyjnych brył, formy, użytych materiałów i artykulacji elewacji, ochrona terenu dawnego cmentarza ewangelickiego.

11. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypelniających)

12. Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data i podpis)

czerwiec 2023

Justyna Kość

Wojc